

Ж.І. Торяник, аспірант
ДВНЗ "Українська академія банківської справи НБУ"

ОСНОВНІ ЗАСАДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ ДОСТАТНОСТІ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ БАНКУ

Стійкість і стабільність банківської системи – одні з найважливіших умов розвитку будь-якої національної економіки. Стійкість, прозорість і прогнозованість банківської системи дозволяють суттєво збільшити передбачливість її діяльності для інвесторів і підвищити привабливість для економічних суб'єктів. Стабільність банківської системи визначається не тільки рівнем конкурентоспроможності і тенденцією стійкого зростання, а і сукупним рівнем ризику.

З цього приводу актуальності набуває дослідження ринкової позиції банків щодо забезпечення функціональної достатності ресурсного потенціалу банку.

Для успішної роботи комерційного банку важливо знати не лише сукупність наявних коштів, а й оцінити потенційні можливості залучення необхідних фінансових ресурсів. У сучасних умовах господарювання в Україні економічний погляд на банківську діяльність змінився, і насамперед – на роль збалансованого управління активними та пасивними операціями комерційного банку. Тому питання, пов'язані з визначенням сутності ресурсного потенціалу комерційного банку, із забезпеченням його стабільності за допомогою ефективного управління активами та пасивами набувають особливої ваги. У зв'язку з цим постають першочергові проблеми аналізу стану формування банківського капіталу та формування конкретних завдань, що потребують розв'язання в перспективі, дослідження динаміки вкладень населення протягом останніх років, факторів, що впливають на обсяг заощаджень, розробку пропозицій щодо стимулювання заощаджень населення та залучення приватних доходів до інвестування економіки.

Проблема присутності іноземних банків і їх філій у вітчизняній банківській системі залишається дискусійною й неоднозначною. Подальший розвиток вітчизняної банківської системи відбуватиметься в рамках загальних процесів глобалізації світової економіки. Наявність відповідного законодавчого забезпечення приходу та функціонування іноземного банківського капіталу в Україні позитивно впливатиме на формування ресурсного потенціалу банківської системи відповідно до міжнародних стандартів.

Якщо розглядати напрямок підвищення рівня капіталізації банків за рахунок вкладень великих вітчизняних підприємств – акціонерів банків, то інвестиції в банки на сьогодні ще не стали пріоритетним напрямом їхнього бізнесу. Низький рівень розвитку фондового ринку, малодоступність зрозумілих і достовірних оцінок надійності банків та результатів їх діяльності, невисока ліквідність і незначна дохідність акцій, а також

корпоративні стратегії не сприяють заохоченню малих підприємств і населення до участі в акціонерному капіталі банків.

Необхідними передумовами для ефективного функціонування банків та їх фінансової стійкості є стабільність та достатність ресурсної бази.

У цілому, відповідно до визначення ринкової позиції банків щодо рівня забезпечення функціональної достатності ресурсного потенціалу, слід проаналізувати ступінь капіталізації, концентрації банківської системи, рівня і структури зобов'язань, а також системно-утворюючих складових, що його забезпечують. Забезпечення достатності ресурсного потенціалу банківської системи проявляється через реалізацію стратегічних цілей та пріоритетів розвитку банківської системи, які полягають у розширенні ресурсної бази, підвищенні рівня капіталізації та ефективності вітчизняних банків.

На наш погляд, для узагальнюючої комплексної оцінки функціональної достатності ресурсного потенціалу банків доцільно розраховувати інтегральний показник функціональної достатності ресурсного потенціалу банку, який являє собою агреговану величину, і можна визначити рівень достатності коштів, якими володіє банк на цей час, та спрогнозувати їх потребу на майбутнє з метою підтримки фінансової стійкості в умовах глобальної конкуренції.

На наш погляд, той факт, що банк будує власну діяльність, головним чином, на залучених ресурсах, доцільно говорити про вагому залежність банку від зовнішнього середовища, що вимагає розробки самостійної всебічної й максимально деталізованої методики оцінки залучених ресурсів банку. Дану методику банки повинні використовувати в практичній діяльності з метою оптимізації ресурсної бази, що необхідно для ефективності банківської діяльності і забезпечення достатності ресурсного потенціалу банку. Всебічна оцінка залучених ресурсів дозволить отримати достовірну картину поточного стану залучених ресурсів; оцінити кількісні і якісні характеристики залучених і розміщених ресурсів; оцінити динаміку основних показників залучених і розміщених ресурсів; оцінити основні тенденції зміни складу і структури залучених і розміщених ресурсів; прогнозувати подальший розвиток залучених і розміщених ресурсів банку.

На підставі оцінювання результатів аналізу банк в змозі більш зважено планувати подальшу політику у сфері управління залученими і розміщеними ресурсами, а також ресурсним потенціалом банку в цілому. Основними елементами методики, що пропонується, є такі: джерела інформації; система показників; рекомендації до розрахунку показників; форма надання результатів оцінювання.